

Фото-звіт проведення практично-екскурсійних занять (18.11.2015 і 23.11.2015) з навчальної дисципліни «Сертифікація, стандартизація та правовий захист програмних засобів» у науково-технічній бібліотеки (НТБ) ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Місце проведення практичних занять для студентів спеціальностей «Програмне забезпечення систем», «Інженерія програмного забезпечення» і «Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг» кафедри автоматизації проектування енергетичних процесів і систем теплоенергетичного факультету (АПЕПС ТЕФ) було обрано не випадково. Сьогодні НТБ НТУУ «КПІ» є однією з кращих вузівських бібліотек України і Європи. Тому **метою** проведення практично-екскурсійних занять саме в НТБ НТУУ «КПІ» було **реалізація трьох завдань**:

1. Ознайомлення студентів з унікальними науково-історичними експонатами бібліотеки, зокрема: маятником Фуко та галереєю портретів видатних людей різних століть, народжених в Україні;

2. Ознайомлення з можливостями використання в учбовому процесі Фонду рідкісної і цінної книги, який розташовано в залі № 2.

3. Ознайомлення з можливостями пошуку нормативно-технічної і патентної документації в сфері сертифікації та стандартизації програмних засобів на базі ресурсів залу № 11.

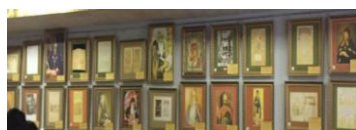
У контексті **першого завдання** цікавим і пізнавальним для студентів був історичний екскурс Мірошніченко Марини Олексіївни (головний бібліотекар, завідувач фондом рідкісних і цінних видань НТБ НТУУ «КПІ») щодо встановлення в приміщенні бібліотеки маятника Фуко – приладу, що наочно демонструє факт обертання Землі навколо своєї вісі, таким чином підтверджуючи геліоцентричну теорію Миколи Коперніка, дослідження і висновки Галілео Галілея і інших видатних фізиків і астрономів минулого і сучасності.

Вперше сконструював цей прилад французький вчений Жан Бернар Леон Фуко. Він народився в Парижі у 1819 р. в родині відомого книгопродавця, і дуже рано проявилися його здібності до ручної та механічної праці.

Урочистий запуск маятника в НТБ НТУУ «КПІ» відбувся 24 лютого 2011 р. Довжина підвісу маятника – 22 м, вага кулі – 43 кг, діаметр кулі – 28 см.

На сьогоднішній день маятників Фуко дуже багато по всьому світі: у політехнічних та науково-природничих музеях, наукових обсерваторіях, планетаріях, в університетських лабораторіях та бібліотеках. Серед університетських бібліотек можна згадати:

- бібліотеку Консорціуму, що обслуговує університети штату Аляска, США;
- публічну бібліотеку м. Лексингтон, штат Кентуккі, США;
- публічну бібліотеку Лас Вегаса, США;
- центральну бібліотеку університету ім. Симона Болівара у столиці Венесуели Каракасі.

Також студенти мали нагоду ознайомитися з частиною експозиції галереї портретів людей, які своєю працею й талантом змінили світ.

Це зібрання з восьми з половиною сотень портретів видатних людей різних століть, народжених в Україні, пов'язаних з нею або тих, хто прославив її за кордоном, бібліотека НТУУ "КПІ" отримала у подарунок від проекту "Українці у світі", ініціатором і натхненником якого був член парламентського Комітету з питань культури і духовності, голова ВО "За помісну Україну" Петро Ющенко.

Місце для розміщення галереї обрано надзвичайно вдало: вона зайняла холи усіх поверхів Науково-технічної бібліотеки. Тож портрети українських гетьманів і державних діячів починаючи з княжої доби й до наших днів, інженерів і письменників, представників науки, культури та спорту обов'язково бачитиме кожний студент, аспірант, викладач чи науковий співробітник університету, оскільки всі вони користуються бібліотекою (See more at: <http://kpi.ua/11-09-07#sthash.A9sN6SBP.dpuf>).

У контексті **другого завдання**, за словами Мірошніченко Марини Олексіївни від початку формування бібліотеки до **Фонду рідкісної і цінної книги** надходила велика кількість періодичних

видань XIX- поч. XX ст. Зокрема, тут зберігається один з перших технічних журналів Європи «Polytechnische Journal» («Політехнічний журнал») – з 1822 по 1899 рр. Протягом всього XIX ст. він був важливим джерелом технічних знань, культури і технологій.

Велику зацікавленість студенти проявили до розгляду унікальних книжкових видання – окремі курси з технічних дисциплін, багатотомні збірки наукових праць, рідкісні підручники викладачів НТУУ «КПІ» поч. XIX ст., роботи вітчизняних і світових класиків науки і техніки, біографічні словники, довідкові видання у сфері сертифікації виробничої діяльності.

Фонд науково-технічної літератури був заснований у 1898 році і є ядром бібліотеки. Організатором бібліотеки став український археолог, етнограф і мистецтвознавець, академік АН України М. Ф. Біляшівський. Зв'язки, які він мав з вітчизняними та зарубіжними книжковими фірмами, забезпечували постійне поповнення бібліотечних фондів новими надходженнями. Кожного року представник КПІ відряджався до Німеччини для закупівлі наукової літератури. У перші роки існування до 50% надходжень бібліотека отримувала в дар від приватних осіб і державних організацій. Серед дарувальників викладачі Київського політехнічного інституту професори В.Л. Кирпичов, О.О. Радціг, К.Г. Шиндлер, І.Д. Жуков, Т. Буткевич, Г. Проскуров, Є.О. Патон, Д.П. Рузький, К.К. Симінський, П.Р. Сльозкін, Н.В. Терпугов, П.О. Широких, П.С. Чехович, С.П. Тимошенко та багато інших. Серед раритетів фонду науково-технічної літератури прижиттєві видання праць всесвітньовідомих вчених Д.І. Менделєєва і А.М. Бутлерова, математиків В.А. Стеклова і П.Л. Чебишева, фізиків А.Г. Столетова і Н. Умова, механіків І.А. Тіме і С.П. Тимошенко. Початок XX століття представлений роботами В.І. Вернадського, К.Е. Цюлковського, Н.Є. Жуковського, Є.О. Патона. Крім того, у фонді представлені інженерні журнали XIX ст. - Російської імперії, Німеччини, Великої Британії і Франції; численна періодика з питань фізики, хімії, машинобудування, будівництва та архітектури; вісники наукових товариств. Також цікавою для студентів була експозиція представленості території України в стародрукованих географічних картах.

У контексті **третього завдання** пізнавальним для студентів була лекція зав. відділом нормативно-технічної документації Копійковської Марини Костянтинівни на тему «Ознайомлення з можливостями пошуку нормативно-технічної і патентної документації в сфері сертифікації та стандартизації програмних засобів на базі ресурсів залу № 11».

За інформацією Марини Костянтинівни сьогодні фонд нормативно-технічної та патентної документації нараховує більше 86 тис. одиниць зберігання і представляє такі види документів:

- нормативно-технічна документація у сфері стандартизації та сертифікації;
- техніко-економічні нормативи та норми;
- промислові каталоги;
- патентна документація.

Фонд нормативно-технічної та патентної документації постійно поповнюється: покажчиками нормативно-технічної літератури за різні роки, навчальними посібниками з питань патентознавства і правових відносин у сфері інтелектуальної власності та періодичними виданнями зі стандартизації та питань інтелектуальної власності: «Стандарти и качество» з 1987 р., «Методы менеджмента качества» з 1997 р., «Новости международной стандартизации МЕК и ИСО» з 2005 р., «Стандартизація. Сертифікація. Якість» з 2001 р., «Изобретатель и рационализатор», «Патенты и лицензии», «Интеллектуальный капитал», «Теория і практика інтелектуальної власності» та ін.

Актуальність написання фото-звіту визначено необхідністю популяризації можливостей НТБ ім. Г.І. Денисенка НТУУ «КПІ» в учбовому процесі.

Фото-звіт підготовлено к.е.н., доцентом кафедри автоматизації проектування енергетичних процесів і систем теплоенергетичного факультету (АГЕПС ТЕФ) НТУУ «КПІ»

Караєвої Н. В.